

Манабаева А.Ш.

п.ғ.к., профессор ассистенті академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті
бейнелеу өнері және дизайн кафедрасы Қазақстан, Қарағанды қ.
E-mail: manabaeva.a.sh@inbox.ru

Кипшаков С.А.

п.ғ.к., қауымдастырылған профессор академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті
бейнелеу өнері және дизайн кафедрасы Қазақстан, Қарағанды қ.
E-mail: kipshakov@mail.ru

Тойбекқызы Н.

Дизайн білім беру бағдарламасының 3 курс студенті
академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті Қазақстан, Қарағанды қ.
E-mail: tbkzzz@mail.ru

КӘСІБИ ДАЙЫНДАУДА ЖОБАЛЫҚ ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ

Андатпа: жобалау технологиясын қолдану – оқушылардың қызығушылық ынтасын дамыту, өз бетімен жұмыстарын жүргізу арқылы білімдерін жетілдіру, ақпараттық бағдарлау біліктілігін қалыптастыру және сыни тұрғыдан ойлау қабілетін арттыру арқылы оқушыны болашақта әр түрлі жағдаяттарда, әр түрлі қоғамдық ортада өзін өзі көрсете білуге бейімдеу.

Кілтсөздер: жобалау технологиясы, жобалық қызмет, жоба әдісі, жобалық оқыт.

Жобалық технологиялар постиндустриалды қоғамның адам өмірінің тез өзгеретін жағдайларына бейімделу қабілетін көздейтін ХХІ ғасыр технологияларына жатады. Жобалық оқытуды қолдану теориясы мен тәжірибесінің негіздері ғалымдар мен зерттеушілердің көптеген еңбектерінде жасалды.

Жоба әдісі осы ғасырдың басында АҚШ-та пайда болды. Жоба әдісінің негізін қалаушылар Дж. Дьюи және В.Х. Килпатрик. Олардың идеясы осы білімдегі жеке қызығушылығымен байланыстыра отырып, студенттердің мақсатты қызметі арқылы белсенді негізде оқытуды құру болды. Ол үшін нақты өмірден алынған мәселе қажет. Мұғалім ақпарат көздерін ұсына алады немесе студенттердің ойларын өз бетінше іздеу үшін дұрыс бағытқа бағыттай алады.

Жоба әдісі әрдайым студенттердің арнайы практикалық сабақтарында өзіндік іс-әрекетіне бағытталған-жеке, жұптық, топтық, оны оқушылар белгілі бір уақыт аралығында орындайды. Жоба әдісі әрқашан қандай да бір мәселені шешуді қамтиды. Мәселені шешу, бір жағынан, әртүрлі әдістердің, оқыту құралдарының жиынтығын қолдануды қарастырады, ал екінші жағынан, ғылымның, техниканың, технологияның, шығармашылық салалардың әртүрлі салаларынан білімді, білімді қолдану дағдыларын интеграциялау қажеттілігін болжайды. Аяқталған жобалардың нәтижелері «нақты» деп аталуы керек, яғни егер бұл теориялық мәселе болса, онда оның нақты шешімі, егер практикалық болса, сабақта, мектепте, нақты өмірде қолдануға дайын нақты нәтиже алынуы тиіс.

Жобалау технологиясы – біртіндеп күрделене түсетін практикалық тапсырмалар – жобаларды жоспарлау және орындау процесінде білім алушылардың білімі мен іскерлігін алатын оқыту жүйесі. Жобалар технологиясы әрдайым белгілі бір уақыт аралығында орындайтын студенттердің белсенді өзіндік жұмысына жеке, жұптық және топтық бағытталған. Бұл тәсіл топтық оқыту тәсілімен үйлеседі. Ғалымдардың пікірінше, бүкіл білім беру процесін жобалық оқытуға ауыстыру орынсыз.

Жобалық оқытудың мақсаты: білім алушылардың жетіспейтін білімдерін әртүрлі көздерден алуға жағдай жасау; алған білімдерін танымдық және практикалық міндеттерді шешу үшін пайдалануға үйрену; коммуникативтік біліктерін дамыту; оқушылар әртүрлі топтарда (командаларда) жұмыс істеу; оларда зерттеу біліктері қалыптасады – проблеманы анықтау, ақпарат жинау, бақылау, эксперимент жүргізу, құрылымды талдау гипотезалар, жалпылау; жүйелі ойлау, зейін, қиял және есте сақтау дамиды.

Жобалық оқытудың міндеті.

- әр түрлі көздерден жетіспейтін білімді өз бетінше және ынтасымен алуға;
- танымдық және практикалық міндеттерді шешу үшін алған білімдерін пайдалануды үйренуге;
- әртүрлі топтарда жұмыс істей отырып, коммуникативтік дағдыларды игеруге;
- зерттеу дағдыларын дамытуға (проблемаларды анықтау, жинау дағдылары) жағдай жасау болып табылады талдау, гипотезаларды құру, жалпылау);
- жүйелі ойлауды дамытады.

Студенттердің практикалық сабақтарында жоба әдісін қолдануға қойылатын негізгі талаптар қарастырылған. Ол зерттеу, шығармашылық тұрғыдан маңызды мәселенің болуы; болжамды нәтижелердің практикалық, теориялық, танымдық маңыздылығы; оқушылардың өзіндік (топтық, жұптық, жеке) қызметі; жобаның мазмұндық бөлігін құрылымдау; зерттеу әдістерін қолдану: «ми шабуылы», «дөңгелек үстел» әдісі); олардың гипотезаларын ұсыну шешімдер; зерттеу әдістерін талқылау (статистикалық әдістер, эксперименттік, бақылаулар, т.б.); соңғы нәтижелерді рәсімдеу тәсілдерін талқылау (презентациялар, қорғау, шығармашылық есептер, көріністер, т.б.). алынған деректерді жинау, жүйелеу және талдау; қорытындылау, нәтижелерді рәсімдеу, оларды таныстыру; қорытындылар, зерттеудің жаңа мәселелерін ұсыну.

Жобалық оқытудың негізінде мынадай қажеттілік туралы идеялар жатыр: жобалық ойлауды қалыптастыру; педагогикалық процестің тұтастығын қамтамасыз ету; білімді өз бетінше алуға жағдай жасау; білім алушылардың өз бетінше білім алуына оң уәждемені қолдау; ақпараттық-білім беру кеңістігінде бағдарлану біліктері мен дағдыларын қалыптастыру; өз білімін өз бетінше құрастыру. Жобалық оқыту теориясы интегративті болып табылады, өйткені ол оқытудың барлық басқа теориялары мен тұжырымдамаларын белгілі бір дәрежеде синтездейді.

Жоба технологиясы әрқашан бір жағынан оқытудың әртүрлі әдістері мен құралдарын қолдануды, екінші жағынан ғылымның, техниканың, технологияның және шығармашылық салалардың әртүрлі салаларынан интеграцияланған білім мен дағдыларды қолдануды қарастыратын мәселені шешуді қамтиды [1].

Жобалық іс-әрекет барысында мұғалім ақпарат көздерін ұсына алады, Оқушылардың ойларын өздігінен іздеу үшін дұрыс бағытқа бағыттай алады. Бірақ нәтижесінде студенттер әр түрлі салалардағы қажетті білімді қолдана отырып, мәселені өздері немесе бірлесіп шешуі керек. Мәселе бойынша барлық жұмыс, осылайша, жобалық қызметтің аймағы анықталады.

Жобалық оқытуда орталық орынды-білім алушы алады. Педагог оның шығармашылық қабілеттерін дамытуға жәрдемдеседі: педагогикалық процесс қызметтің логикасында құрылады, бұл оның оқуға деген ынтасын арттырады. Жоба бойынша жұмысқа жеке көзқарас әрбір білім алушының дамудың жаңа деңгейіне шығуын қамтамасыз етеді. Педагог оқушылардың базалық білімін дамытуға кешенді түрде келеді.

Жалпы, «жобалық оқыту» ұғымының мәні «жоба», «Жобалық қызмет», «шығармашылық жобалар әдісі» сияқты ұғымдармен тығыз байланысты. Жоба – бұл өздігінен жасалған және жасалған өнім-идеядан оны жүзеге асыруға дейін. Жобалық қызмет – бұл жобаларды орындауға бағытталған қызмет.

К.М. Кантор жобаны адам санасының шығармашылық белсенділігінің көрінісі ретінде қарастырады, ол арқылы мәдениетте болмыстан болмысқа белсенді көшу жүзеге асырылады. Бұл жобаға кез-келген еңбек процесін құрайтын сананың нақты формасы ретінде үлкен мән береді [2].

Студенттердің жобалық іс-әрекеті кәсіпкерлердің дизайны мен жобалық іс-әрекетінің кейбір ерекшеліктеріне ие, бірақ сонымен бірге оның өзіндік, сапалық ерекшеліктері бар, олар ең алдымен оның әлеуметтік мәні бар, түпкілікті нәтиже ретінде әлеуметтік маңызы бар еңбек қызметі емес, оқу іс-әрекетінің белгілі бір түрі ретінде оның түрлік қасиеттеріне байланысты өнім.

Студенттер өз бетінше жасалған өнімді – идеядан оны жүзеге асыруға дейін, субъективті және объективті жанаулыққа ие және оқытушымен субъективті өзара әрекеттесу жағдайында жүзеге асырылатын оқу жобаларын орындайды. Оқу дизайны таным процесінің екі жағын байланыстырады: бұл оқыту әдісі және алынған білім мен дағдыларды практикалық қолдану құралы.

Білім алушылардың жобалық іс-әрекеті – оқу процесінің әртүрлі аспектілерінің бірлігі мен сабақтастығын қамтамасыз ететін және оқу субъектісінің жеке басының дамуын жүзеге асырудың құралы болып табылатын шығармашылық жобаны құру үшін саналы түрде қойылған мақсатқа жетуден тұратын оқу-танымдық іс-әрекеттің бір түрі.

Жобалық қызмет – бұл оқу процесінің әртүрлі аспектілерін-мазмұнды, процедуралық, коммуникативті және басқаларын үйлестіруді қамтамасыз ететін, ойын, танымдық, трансформациялық, коммуникативті, оқу, теориялық және практикалық қызмет элементтерінің кіріктірілген қызмет түрі.

Адам проблемалық жағдайды шешіп, оны рефлексивті түрде зерттейді, жана дағды, жаңа қабілет пайда болады және объективті түрде қажет, оны орындау кездейсоқ емес. Өйткені студенттердің жобалық қызметі оқытушының тікелей басшылығымен жүзеге асырылады.

Жобалық оқыту технологиясы икемді модель ретінде қарастырылады шығармашылыққа бағытталған оқу процесін ұйымдастыру білім алушының жеке басының интеллектуалды және интеллектуалды дамуы арқылы өзін-өзі жүзеге асыруы физикалық мүмкіндіктер, ерікті қасиеттер

және шығармашылық қабілеттер жаңа бұйымдар мен қызметтерді құру процесі. Жобалау қызметінің қорытындысы болып табылады оқу жобалары [3].

Ұйымдастырылған оқу процесі барған сайын өзін-өзі оқыту процесіне айналады: студент егжей-тегжейлі және шебер ұйымдастырылған оқу ортасында білім беру траекториясын таңдайды. Жобаны орындау бойынша шағын топта жұмыс істей отырып, білім алушы пікірлестердің шығармашылық ұжымында әлеуметтік өзара әрекеттесу тәжірибесін алып қана қоймай, алған білімдерін өз қызметінде де пайдаланады. Оқытуды ұйымдастырудың бұл түрі оқытудың тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Ол жеке тұлғаның дамуына оқытушылардың өзін-өзі жүзеге асыруына ықпал ететін тиімді кері байланыс жүйесін қамтамасыз етеді.

Осылайша, жоба әдісі іздеу, шығармашылық, белгілі бір дидактикалық есептерді шешу әдісі деп айтуға болады. Студенттер үшін бұл өз білімдерін көрсету, өз ойын білдіру тәсілі. Жобалық іс-әрекетте басты рөлді білім алушыларды дұрыс бағытқа оқытушы атқаратынын атап өткен жөн.

Пайдаланылған дереккөздердің тізімі:

1. Чечель И. Метод проектов: субъективная и объективная оценка результатов // Директор школы. 1998. №4. - С. 7-12.

2. Электронды дереккөз. platon.net/load/knigi_po_filosofi.

3. Тетюкова Е.П., Белых Т.А. Проектное обучение – инновационный подход к организации учебного процесса в высших учебных заведениях РФ. / Тетюкова Е.П., Белых Т.А. // elar.urfu.ru/bitstream/10995/78833/1/fti_2019

УДК 378.378.1

Манабаева А.Ш.

к.п.н., ассистент профессора

Тусупова Ш.С.

КарУ им.Е.А.Букетова, старший преподаватель

Карагандинский университет им.Е.А.Букетова Караганда, Республика Казахстана

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТРУДА

THE USE OF INTERACTIVE TEACHING METHODS IN THE PREPARATION OF A FUTURE TEACHER

Manabayeva Assyl

PhD, Assistant Professor

Tusupova Sholpan, senior lecturer karaganda University named after E.A. Buketova
(Karaganda, Republic of Kazakhstan)

Annotation. The article discusses the content of interactive learning methods, technology and recommendations for their practical application in the structure of classes on the methodology of teaching special disciplines. The most popular interactive methods for conducting various types of classes are considered lectures, practical classes, laboratory work, independent work of students.

Аннотация. В статье рассматривается содержание методов интерактивного обучения, технологию и рекомендации по их практическому применению в структуре проведения занятий по методике преподавания специальных дисциплин. Рассмотрены наиболее востребованные интерактивные методы для проведения различных видов занятий лекции, практические занятия, лабораторные работы, самостоятельная работа студентов.

Ключевые слова: интерактивное обучение, процесс обучения, интерактивные методы, познавательные способности, познавательная деятельность,

В рамках государственной программы развития образования в Республике Казахстан в 2020-2025 годах отмечено, какие компетенции необходимо освоить обучающимся при завершении обучения [1].